2 5 VI 1959
Coordinations(1)

ROYAUME DE BELGIQUE.

KONINKRIJK BELGIE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de la Justice, le 29 mai 1959, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un projet de loi "réprimant l'apologie des crimes et délits contre la sûreté extérieure de l'Etat et des crimes et délits commis en violation des lois et coutumes de la guerre", a donné le 1er juin 1959 l'avis suivant :

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 29e mei 1959 door de Minister van Justitie verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een ontwerp van wet "tot bestraffing van de apologie van de misdaden en wanbedrijven tegen de uitwendige veiligheid van de Staat, en van de misdaden en wanbedrijven, die in strijd met de oorlogswetten en-gebruiken werden gepleegd", heeft de 1e juni 1959 het volgend advies gegeven :

C.E. - R.S.
Entrée Division
- 25-6-59
N° ....
COORD

Alors que le projet de loi relatif à l'épuration civique, déposé par le Gouvernement en 1957 (Doc. Sénat, session 1956-1957, n°88) tendait à supprimer tout ou partie des déchéances prévues par l'article 123 sexies du Code pénal, en faveur de certaines personnes qui ont failli à leur devoir civique pendant la dernière guerre, le projet actuel a pour objet de réprimer l'apologie des crimes et délits contre la sûreté extérieure de l'Etat ou commis en violation des lois et coutumes de la guerre. Si les mesures envisagées en 1957 procédaient d'un souci d'apaisement, ce même souci conduit aujourd'hui le Gouvernement à prémunir le pays contre une éventuelle recrudescence des activités antinationales.

L'article 1er, alinéa 1er, du projet s'inspire de l'article 1er de la loi du 25 mars 1891 portant répression de la provocation à commettre des crimes et des délits, modifié par l'article 3 de la loi du 28 juillet 1934. Mais, tandis que cette loi punit celui qui, par les moyens qui y sont mentionnés, aura directement et méchamment provoqué à commettre des faits qualifiés crimes par la loi, sans que cette provocation ait été suivie d'effet, le projet prévoit la condamnation de celui qui aura fait l'apologie de certains crimes ou délits déjà sanctionnés par une décision judiciaire passée en force de chose jugée.

L'article 1er, alinéa 1er, est ambigu. En effet, tel qu'il est rédigé, l'on peut se demander si l'apologie de certains criminels, sans rappel des faits qui ont justifié leur condamnation, tombe ou non sous l'application de cet alinéa.

.../...

D'autre part, la question peut se poser de savoir si les mots "sanctionnés par une décision judiciaire" se rapportent aussi bien aux crimes et délits contre la sûreté de l'Etat qu'aux crimes et délits commis en violation des lois et coutumes de la guerre".

Le texte devrait être précisé à ce double point de vue. Dans le bref délai qui lui est imparti, le Conseil d'Etat n'a pu s'informer des intentions du Gouvernement et proposer un texte qui y réponde.

Il convient de constater encore qu'alors que la loi de 1891 prévoyait des peines plus fortes en cas de récidive dans les cinq ans qui suivent une condamnation encourue en vertu de l'article 1er de cette loi, le projet n'envisage aucune aggravation de peine pour le cas où un individu, condamné une première fois pour une apologie de crime ou de délit, est poursuivi pour une nouvelle infraction à la même disposition pénale. Seul l'article 56 du Code pénal sera applicable en cas de récidive, mais uniquement lorsque la première condamnation aura été un emprisonnement d'un an au moins.

Aux termes de l'alinéa 2 de l'article 1er, l'interdiction de tout ou partie des droits énumérés à l'article 31 du Code pénal pourra être prononcée pour un terme de cinq ans. La loi de 1891, de son côté, ne prévoit pas la déchéance à l'occasion d'une première condamnation, mais l'impose en cas de récidive.

Le premier alinéa de l'article 1er de la version néerlandaise devrait être rédigé de la façon indiquée à la fin du présent avis.

Waar het door de Regering in 1957 (Gedr.st. Senaat, zitting 1956-1957, nr 88) ingediende ontwerp van wet betreffende de epuratie inzake burgertrouw ten doel had, alle of een gedeelte van de in artikel 123sexies van het Wetboek van strafrecht opgesomde vervallenverklaringen ongedaan te maken in hoofde van bepaalde personen die tijdens de jongste oorlog aan hun burgerplichten tekort zijn gekomen, strekt het huidige ontwerp tot bestraffing van de "apologie" der misdaden en wanbedrijven tegen de uitwendige veiligheid van de Staat dan wel in strijd met de oorlogswetten en -gebruiken gepleegd. Hetzelfde streven naar een algemene bedaring, dat aan de in 1957 voorgenomen maatregelen ten grondslag lag, beweegt de Regering er thans toe het land tegen een eventuele opflakkering van antinationale activiteiten te beveiligen.

Artikel 1, eerste lid, van het ontwerp is geredigeerd naar het voorbeeld van artikel 1 van de wet van 25 maart 1891 houdende bestraffing van de aanzetting tot het plegen van misdaden en wanbedrijven, zoals het bij artikel 3 van de wet van 28 juli 1934 is gewijzigd. Terwijl echter deze wet degene strafte die, met behulp van de middelen welke zij noemt, rechtstreeks en kwaadwillig doch zonder gevolg aangezet heeft tot het plegen van door de wet als misdaden gekwalificeerde feiten, stelt het ontwerp de veroordeling in het vooruitzicht van degene, die "de apologie heeft gemaakt" van misdaden of wanbedrijven welke reeds door een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke uitspraak werden bestraft.

.../...

Het eerste lid van artikel 1 is dubbelzinnig, de ontwerp-tekst wettigt immers de vraag of de "apologie" van bepaalde misdadigers, zonder dat de feiten ter rechtvaardiging van hun veroordeling in herinnering worden gebracht, al dan niet onder toepassing van dat lid valt.

Anderzijds is het allesbehalve duidelijk of de woorden "bestraft bij rechterlijke beslissing" zowel slaan op misdaden en wanbedrijven tegen de veiligheid van de Staat als op "misdaden en wanbedrijven in strijd met de oorlogswetten en -gebruiken gepleegd".

De tekst behoort in beide opzichten nader te worden gepreciseerd. Binnen de korte termijn waarover hij maar beschikte, is de Raad van State onmogelijk in een onderzoek naar de bedoelingen der Regering kunnen treden en heeft hij evenmin een tekst kunnen voorstellen die aan deze bedoelingen tegemoet komt.

Voorts moge er worden op gewezen dat, terwijl de wet van 1891 strengere straffen stelde op herhaling binnen vijf jaar na een veroordeling op grond van artikel 1 van deze wet, het ontwerp generlei strafverhoging voorschrijft ten aanzien van iemand die, na een eerste maal wegens "apologie" van misdaad of wanbedrijf te zijn veroordeeld, voor een nieuwe overtreding van dezelfde strafbepaling wordt vervolgd. Enkel artikel 56 van het Wetboek van strafrecht zal in geval van herhaling toepasselijk zijn, en alleen dan nog wanneer de eerste veroordeling een gevangenisstraf van ten minste één jaar bedroeg.

.../...

Volgens het tweede lid van artikel 1 kan ontzetting van alle of van een gedeelte van de in artikel 31 van het Wetboek van strafrecht opgesomde rechten uitgesproken worden voor een termijn van vijf jaar. De wet van 1891, harerzijds, spreekt niet van vervallenverklaring voor een eerste veroordeling, maar stelt ze verplicht in geval van herhaling.

De Nederlandse tekst van het eerste lid van artikel 1 leze men als volgt :

"Artikel 1.-

Met gevangenisstraf van acht dagen tot drie jaar en met geldboete van 50 frank tot 3.000 frank wordt gestraft hij die, hetzij door redevoeringen in openbare vergaderingen of op openbare plaatsen uitgesproken, hetzij door geschriften, drukwerken, door om het even welke prenten of zinnebeelden, die werden aangeplakt, verspreid of verkocht, te koop geboden of openlijk ten toon gesteld, zich schuldig heeft gemaakt aan de apologie van misdaden of wanbedrijven tegen de uitwendige veiligheid van de Staat of van misdaden of wanbedrijven in strijd met de oorlogswetten en -gebruiken gepleegd, die bij in kracht van gewijsde gegane rechterlijke uitspraak werden gestraft, zelfs al werd de veroordeling daarna ten gevolge van amnestie of eerherstel uitgewist."

La chambre était composée de

De kamer was samengesteld uit

Messieurs : J.SUETENS, premier président,
de Heren : eerste-voorzitter,

L.MOUREAU, conseillers d'Etat,
G.HOLOYE, raadsheren van State,

C.ROUSSEAUX, greffier adjoint, greffier
adjunct-griffier, griffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M.J.SUETENS.
Le rapport a été présenté par M.E. JOACHIM, auditeur général.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H.J.SUETENS.
Het verslag werd uitgebracht door de H. E. JOACHIM, auditeur-generaal.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

(s) C. ROUSSEAUX.

LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

(s) J. SUETENS.